

Knjižnica Osnovne šole Polje na spletu

School library at Primary school Polje on the web

> Mateja Drnovšek

Izveček

Spletne strani šolskih knjižnic običajno izdelujejo računalničarji na posamezni šoli in so del spletne strani šole. V šolskih knjižnicah se odvija toliko dogodkov, da je zaradi ažurnosti primernejše, da knjižničarji sami upravljajo s spletno stranjo, izdelajo svojo spletno stran, neodvisno od spletne strani šole, in sami določajo, kaj se bo našlo na njihovi spletni strani in kdaj, ter se tako približajo mladim bralcem. Eden od preprostih programov, ki nam omogoča izdelavo takšne strani, je program Weebly. Pri izdelavi spletne strani je treba upoštevati smernice, ki naredijo spletno stran boljše in privlačno, zato je dobro upoštevati nekaj temeljnih oblikovalskih napotkov.

Ključne besede

spletna stran, šolska knjižnica OŠ Polje, komuniciranje mladih, program Weebly, oblika spletne strani, izdelava spletne strani

UDK 004:027.8

Abstract

School libraries do not usually have their own websites, although they are lot of things going on in them and they have many different kinds of users. One of the best ways to increase visit in the school library and to get closer to young readers is an independent website, independent of the school site. One of the simple software that enables us to make such website is a program cold Weebly. When making a website it is required to follow the guidelines that make the site better and more attractive, so it is good to follow some basic design guidelines.

Key words

website, school library OŠ Polje, teenage communication, program Weebly, website design, web development

Uvod

Pojav interneta je močno spremenil način komuniciranja, zato moramo danes del komunikacije z mladimi prenesti v virtualni prostor. Današnji učenci so drugačni, kot so bili pred dobrim desetletjem, in zaradi tega je treba z njimi vzpostaviti drugačno vrsto komunikacije, takšno, ki bo njim bližja, s katero so odraščali. To pomeni, da se morajo svetu mladih prilagoditi tudi knjižničarji in vsi, ki delajo v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Spletna stran je zaradi lahkega dostopa, preproste uporabe, hitrosti in zgoščenosti postala eno glavnih komunikacijskih orodij za delo z uporabniki, saj predstavlja najbolj vidno in uporabljeno internetno orodje, ki učinkovito vzpostavlja in ohranja identiteto šolske knjižnice. Izdelava spletne strani je postala izjemno preprosta in se je lahko lotite tudi sami. Zelo veliko se govori o padanju bralne pismenosti, zato je tudi postavitvev spletne strani eden od načinov, kako se učencem približati in jim predstaviti dogajanje v knjižnici.

Po navadi je spletna stran knjižnice na osnovnih in srednjih šolah le še ena povezava na spletni strani te šole, kjer so objavljene le najosnovnejše informacije. Če za šolsko spletno stran skrbi računalnikar na šoli, ki je lahko občasno nedosegljiv zaradi npr. dopolnjevanja svoje delovne obveznosti na drugi šoli, se lahko pojavijo težave, denimo neažurnost zaradi nedosegljivosti skrbnika itd. Tako tudi ni mogoče izkoristiti vseh možnosti, ki nam jih danes omogoča izdelava brezplačnih spletnih

strani. V šolskih knjižnicah se danes odvija ogromno stvari. Postajajo središča šol in že dolgo niso več le izposojevalnice obveznega branja, zato je pametna ideja, da ima šolska knjižnica svojo spletno stran, na kateri lahko knjižničar sam objavlja vse informacije, povezane s knjižnico, s šolske spletne strani pa je narejena povezava na to spletno stran. Saj kot pravijo danes – če vas ni na internetu, najverjetneje sploh ne obstajate. To prav gotovo drži, saj danes večina ljudi vse potrebne podatke išče ravno na internetu.

1 Najstniki in internet

Samo pred slabimi dvajsetimi leti bi težko našli družine oziroma mlade, ki imajo tako neomejen dostop do računalnikov. Danes je že samoumevno, da imajo mladi računalnik doma, v svoji sobi, dobijo ga že v najzgodnejših letih. Z njegovo pomočjo se učijo prvih črk in motoričnih sposobnosti z igranjem videoigric. Računalnik za njih pogosto postane ,’najboljši“ prijatelj. S pomočjo interneta in preostalih novih tehnologij se povezujejo s širnim svetom. Prek facebooka in twitterja sklepajo prijateljstva s popolnimi neznanci. Najbolj v ospredju je danes prav računalnik in zmožnost prek njega pridobivati številne informacije, znanje o drugačnem svetu, kar zelo izkoriščajo marketinške mreže, saj se zavedajo vpliva, ki ga imajo posredno na mlade. S tem vplivom pomagajo mladim pri iskanju njihove lastne identitete, pri oblikovanju njihovega stila.

Nove medije lahko označimo z naslednjimi značilnostmi: interaktivnost, socialna povezanost, več možnosti uporabe teh medijev, avtonomija uporabnikov, igrivost, zasebnost, razkrivanje sogovorniku je odvisno od tebe samega (McQuail, 2005). Bistvena razlika med starimi in novimi mediji je že ta, da internet vključuje vse stare medije: radio, film, televizijo, časopise. Nove tehnologije omogočajo sprejemanje in oddajanje alternativnih kulturnih pogledov, so zelo razpršene, povezujejo se lahko internacionalno, kar omogoča stik s celotnim svetom (McQuail, 2005).

Računalnik in televizija predstavljata mladim okno v svet in jim dajeta občutek, da zaradi tega razumejo dogajanje v družbi. Nezavedno jim mediji predstavljajo vodiča, ki posreduje pomembne, dobre in zaželene podobe. Mladim je prek medijev na voljo množica interpretacij kulturnih dobrin, izkušenj in življenjskih stilov (Featherstone, 1991).

2 Oblikovanje spletne strani

Za zasnovo spletne strani si je pametno vzeti malo več časa in jo pred samo izdelavo dobro načrtovati. Vedeti morate, kaj si želite. Razmislite o ključnih besedah in pametno razporedite vsebino. Če boste imeli dobre in pregledne vsebine, bo vaša spletna stran izjemno dobro obiskana.

Če želimo doseči, da bo naša stran pritegnila uporabnike, moramo upoštevati določene pomembne dejavnike, ki vplivajo na to, kako pogosto bo uporabljena. Ene najpomembnejših sestavin so: oblikovna podoba, vsebina in uporabnost.

Uporabnik ob obisku spletne strani najprej zazna njeno oblikovno podobo. Najboljša oblikovna podoba tista, ki je preprosta in ki ne vsebuje nepotrebnih odvečnih elementov. Pri izdelavi oblikovne podobe je treba veliko pozornost posvečati naslednjim elementom in dejavnikom: oblikovanje, vsečnost, ureditev, postavitve, navigacija, barve, ozadje, grafični elementi, tipografija in velikost pisave. Pri ustvarjanju oblikovne podobe:

- zaradi boljše čitljivosti uporabljamo temno pisavo na svetli podlagi,
- ne smemo pretiravati pri številu različnih barv, ki jih bomo uporabili na strani,
- izogibati se moramo animacijam, utripajočim ali premikajočim napisom, zvočnim datotekam ipd.,
- ozadje naj bo ves čas enako in nikakor ne izstopajoče,
- okoli besedil naj se uporablja prazen prostor,
- uporabljajte primerno velikost in tipografijo pisave,
- uporaba grafičnih elementov mora popestriti vsebino, nikakor pa je ne sme zadržati,
- grafični elementi in slike morajo biti zaradi dolžine nalaganja spletne strani optimizirani in objavljeni v primernem formatu (.jpg ali .gif).

Dobro narejena oblikovna podoba je tista, ki doseže harmonijo barv, slik in vsebine. Zavedati se morate, da je še tako dobra oblikovana spletna stran brez vrednosti, če ne vsebuje vsebine, ki bi prepričala obiskovalce, da se je na vašo spletno stran še vredno vrniti.

Spletna vsebina mora biti ažurna, slovnično pravilna, razumljiva, jedrnata, pregledna, verodostojna in uporabna. Ker podlegajo spletne vsebine drugačnim pravilom branja in pisanja v primerjavi z vsebinami v tiskanih verzijah, je treba vedeti, kako jih napisati. Priporočljivo je, da je vsebina kratka in jedrnata ter razdeljena v logične enote. Spletna stran nikakor ne sme biti natrpana z besedilom. Dolga besedila je treba razdeliti v poglavja in jih predstaviti na več podstraneh. Vsebino, ki zajema široko vidno polje ekrana, lahko razdelite v več stolpcev. Za lažje sprehajanje po vsebini uporabljajte kratke in jasne naslove ter poudarite ključne besede. Najpomembnejše informacije morajo biti podane tako, da jih bo uporabnik takoj zaznal in da ga bodo pritegnile k branju (Skrť, 2003).

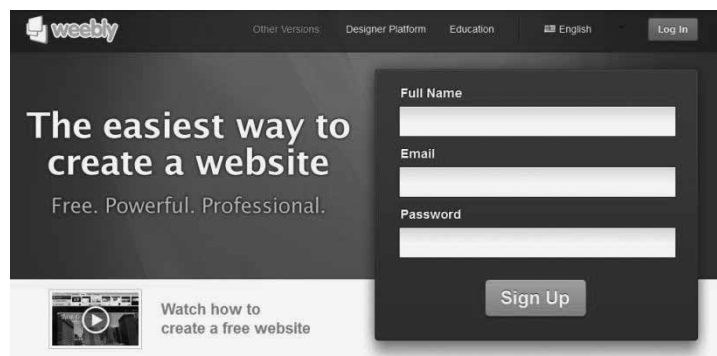
Preden objavite spletne strani na internetu, še enkrat skrbno preberite celotno vsebino in preverite njeno slovnično pravilnost. Strani, polne slovničnih in tipkarskih napak, so nepriljavne, težko berljive in kar je najpomembnejše – odvrćajo obiskovalce.

Uporabnost je tista značilnost spletnih strani, ki omogoća uporabnikom, da z zadovoljstvom uporabljajo spletno stran in da na njej najdejo informacije, ki bodo zadovoljile njihove želje in potrebe.

3 Program Weebly

Spletno stran bi strokovno imenovali interaktivna medijska aplikacija. Dejansko to pomeni posredovanje informacij v pisni, avdio- ali avdio-video obliki. Za izdelavo spletnih strani obstaja zelo veliko programov, eden najbolj preprostih je prav gotovo Weebly. Njegova prednost je ta, da je brezplaćen. Proti plaćilu lahko dobite svojo domeno, vendar je za postavitve spletne strani osnovnošolske knjižnice ne potrebujete. Šole imajo pogosto že registrirane domene pri drugih ali tudi istih ponudnikih in lahko ustvarijo povezave z vašo spletno stranjo.

Weebly je brezplaćen in izjemno preprost sistem za izdelavo spletnih strani. Njegova prednost ni samo v preprostosti uporabe, ampak tudi učinkovitost, saj ob njem ne boste po nepotrebnem izgubljali časa in živcev s tehničnimi stvarmi, temveć se boste lahko bolj posvetili vsebini spletne strani. Vse, kar potrebujete za to, da izdelate spletno stran s pomoćjo programa Weebly, je delujoća elektronska pošta oziroma elektronski naslov. Z njim si ustvarite brezplaćno spletno stran.

Slika 1: Registracija v program Weebly

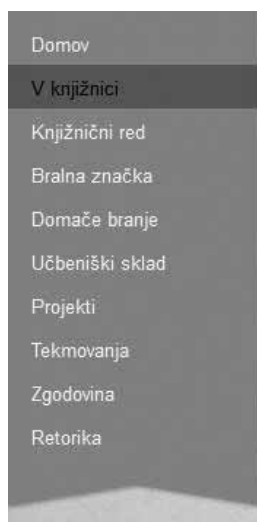
Za začetek morate izbrati uporabniško ime, geslo in imeti morate delujoč elektronski naslov. Nato si morate izbrati naslov svoje spletne strani (pozneje ga lahko tudi spremenite). Nato si morate izbrati tip strani: osebna ali organizacija, v našem primeru je to šola (organizacija).

Predhodno je pametno vedeti, kaj vse želimo imeti na spletni strani. Na podlagi tega si nato izberemo predlogo z različnimi ozadji.

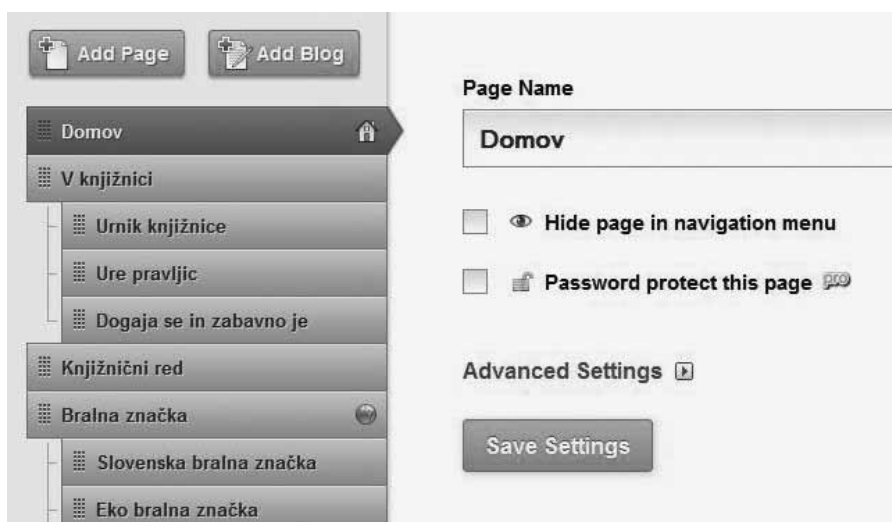

Slika 2: Izbor teme oziroma predloge za ozadje

Naslednja naloga pri postavitvi je določitev strani in podstrani.

Slika 3: Določanje strani

Slika 4: Določanje strani

Nato samo še sledi vstavljanje elementov, kar pomeni vstavljanje vsebine na vašo spletno stran.

Slika 5: Vstavljanje različnih vrst vsebin

Na spletno stran se lahko dodaja slike, dokumente, spletne povezave, slikovne predstavitve, povezave na spletne kvize. Najpomembnejše za spletno stran je, da je vedno ažurna. Če je spletna stran mrtva, ne bo imela obiskovalcev in je nima smisla postavljati. Zato je dobro, da je na prvi strani tudi tema aktualno, ki nam posreduje informacije, kaj novega si je na spletni strani pametno pogledati, hkrati pa že pod aktualno naredimo povezavo na ta dokument ali povezavo.

Spletno stran na Weeblyu je zelo enostavno postaviti in za to ni potrebno nobeno predznanje. Pri izbiri te postavitve se boste resnično ukvarjali z vsebino in ne s tem, katere programe vse je treba predhodno poznati, da se lahko lotite izdelave.

4 Spletna stran šolske knjižnice OŠ Polje

Sprva je bila šolska knjižnica OŠ Polje vključena na spletno stran samo kot informacija, da obstaja. Objavljeni so bili ime šolske knjižničarke, telefonska številka in podatki o učbeniškem skladu. Ker je delo v šolski knjižnici zelo raznoliko, pestro in se veliko dogaja, je nastala samostojna spletna stran šolske knjižnice, kjer se da dobiti ogromno informacij o samem dogajanju v knjižnici. Če bi bile vse te informacije že na sami spletni strani osnovne šole, bi bila ta preprosto prenatrpana, uporabniki spletne strani pa bi se pri iskanju informacij izgubili.

Naslov spletne strani je preprost in domač, da bi učence pritegnil k obisku strani in tudi knjižnice. Glasi se: Dobrodošli pri knjižničarki Mateji.

Slika 6: Vstopna stran šolske knjižnice OŠ Polje

Na tej strani so najosnovnejše informacije o delovanju knjižnice in rubrika aktualno, kjer lahko spremljajo vse, kar je novo na spletni strani. Hkrati so z rubrike aktualno narejene povezave na podstrani, kjer najdemo še več informacij o posameznih temah.

Ob kliku na knjižnični red najdemo pravilnik, ki ga morajo učenci upoštevati v knjižnici. Tu najdemo tudi informacije za starše, saj je v njem zapisano tudi, koliko časa imajo lahko izposojene knjige in kolikšna je zamudnina. Poleg knjižničnega reda so še štiri podrubrike: Urnik knjižnice, Ure pravljic, Dogaja se in zabavno je ter Knjižne novosti. Najbolj obiskana je rubrika Dogaja se in zabavno je, kjer učenci lahko spremljajo, kaj se dogaja v knjižnici, ko je odprta in je tam zelo živahno in vse kaj drugega kot izposoja knjig. Pa naj gre za skupinsko učenje za teste, bralni zajtrki, večeri pravljic, obiski z ambasade, izlet zlatih bralnih značkarjev ali preprosto poležavanje na blazinah.

Slika 7: Slika, ki se prikaže, ko odpremo rubriko Dogaja se in zabavno je.

Rubrika oziroma stran Bralna značka ima kar šest podstrani, saj se na šoli odvija vrsta različnih bralnih značk. Slovenska bralna značka, Eko bralna značka, Angleška bralna značka, Angleški knjižni

molj, Nemška bralna značka, Španska bralna značka. Sledita ji stran z obveznim domačim branjem in v junijskem času izjemno obiskana stran Učbeniški sklad, kjer starši najdejo vse informacije o naročanju učbenikov in rokih vračanja ter sezname delovnih zvezkov z ISBN-številkami in pripomočki za različne razrede.

Ker se v knjižnici dogaja tudi ogromno projektnih dejavnosti, ki bi drugače šle kar mimo učencev, staršev in včasih tudi učiteljev, je temu namenjena posebna stran. V šolskem letu 2011/12 je vsebovala kar šest podstrani, saj je bila šolska knjižnica vodja večine zapisanih projektov ali bila vanje zelo aktivno vključena. Sodelovala je še pri mnogih drugih, vendar bolj kot podporni člen, da je skrbela za pridobivanje potrebne literature ali nudila prostor za prireditve. Kot knjižničarka in učiteljica sem že tradicionalno tudi vodja treh tekmovanj na šoli. Vsi učenci vedo, da jih vodi knjižničarka, in zaradi tega so vključena na spletno stran šolske knjižnice.

Na večini osnovnih šol šolski knjižničarji svojo zaposlitev delno dopolnjujejo tudi s poučevanjem. Ena od strani je tako namenjena tem učencem, na njej pa najdejo domače naloge, povezave do literature, spletnih kvizov in PP-predstavitev, ki si jih niso uspeli zapisati, ter navodila, kako izdelati seminarsko nalogo.

S šolskim letom 2012/13 bo šolska knjižnica OŠ Polje dobila tudi svoj facebook profil. Povezava nanj bo narejena tudi prek spletne strani šolske knjižnice. Na tem profilu bodo objavljene novice, učenci bodo obveščeni o dogajanju v knjižnici, občasnem zaprtju knjižnice in upam, da se bo razvila razprava o zanimivih knjigah, domačem branju, da bodo zaživel predlogi za nabavo novih knjig in da jo bodo učenci redno spremljali. Tako želim še povečati obiskanost spletne strani šolske knjižnice.

Spletna stran šolske knjižnice OŠ Polje je bila predstavljena tudi na konferenci VIVID, ki je bila oktobra v Ljubljani.

Sklep

Šolske knjižnice že dolgo niso več neopazen podporni člen šole. Zadnja leta so zelo dejavne na različnih področjih, od izvajanja medpredmetnih ur KIZ do pospešenega vključevanja IKT itd. V njih poteka veliko šolskih in tudi obšolskih aktivnosti in spletna stran je zelo primerna, da lahko učenci dobijo vse aktualne informacije o dogajanju v knjižnici. Ker so danes na voljo res dobri brezplačni programi, ki omogočajo hitro in predvsem preprosto izdelavo teh strani, bi bila velika škoda, če tega ne bi izkoristili. Tudi mladim je ta način komuniciranja in pridobivanja informacij veliko bližji kot kateri drugi in to je eden od načinov, da se jim približamo. Poskrbeti je treba, da bodo strani redno ažurirane, saj drugače nima smisla da obstajajo. Spletna stran šolske knjižnice OŠ Polje je dobro obiskana in tudi odziv tako učencev, učiteljev kot tudi knjižničarjev iz drugih šol je izjemno velik in pozitiven.

Viri

- Featherstone, M. (1991). *Consumer culture and postmodernism*. London: Sage Publications.
- McQuail, D. (2005). *McQuail's Mass Communication Theory*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage.
- Skrtnar, R. (2003). 7 sestavin dobre spletne strani. Ljubljana: *Gospodarski vestnik*, priloga I&T.

> **Mateja Drnovšek**, univ. dipl. bibl.; prof. zgod., je zaposlena kot knjižničarka na Osnovni šoli Polje.
Naslov: Polje 358, 1260 Ljubljana Polje
Naslov e-pošte: drnovsek.mateja@gmail.com